

ХЕРСОНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Факультет міжнародних економічних відносин, управління і бізнесу
Кафедра державного управління і місцевого самоврядування

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА МАГІСТРА

на тему: **УДОСКОНАЛЕННЯ ДЕРЖАВНОГО РЕГУЛЮВАННЯ
ПОДАТКОВОЇ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ**

Виконав: здобувач другого (магістерського)
рівня вищої освіти групи бзУА
спеціальності 281 «Публічне управління та
адміністрування»
освітньо-професійної програми
«Публічне управління та адміністрування»

Ляшенко Т. В.

(прізвище та ініціали)

Керівник

Тоцька Н. Л.

(прізвище та ініціали)

Хмельницький 2025 року

ХЕРСОНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Факультет міжнародних економічних відносин, управління і бізнесу

Кафедра державного управління і місцевого самоврядування

Рівень вищої освіти другий (магістерський)

Спеціальності 281 Публічне управління та адміністрування

Освітньо-професійна програма: Публічне управління та адміністрування

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач кафедри,

д. держ. упр., професор

_____ **Вікторія ФІЛІПОВА**

« _____ » _____ 2025 року

З А В Д А Н Н Я

НА КВАЛІФІКАЦІЙНУ РОБОТУ МАГІСТРА

Ляшенко Тетяни Володимирівни

(прізвище, ім'я, по батькові)

1. Тема роботи Удосконалення державного регулювання податкової безпеки України.

керівник роботи Тоцька Наталя Леонідівна, к. філол. н., доцент.

затверджена наказом закладу вищої освіти від 16.09.2025 р. № 435-с

2. Строк подання студентом роботи грудень 2025 року

3. Вихідні дані до роботи законодавчі та нормативні документи, підручники, посібники, наукові статті, монографії, мережа Інтернет

4. Зміст кваліфікаційної роботи магістра (перелік питань, які потрібно розробити) Інституційні основи державного регулювання податкової безпеки України. Оцінка сучасного стану та загроз податковій безпеці в Україні. Напрями вдосконалення державного регулювання податкової безпеки України.

5. Перелік графічного матеріалу (з точним зазначенням обов'язкових креслень)
Робота містить 6 таблиць.

6. Консультанти розділів роботи

Розділ	Ім'я, прізвище та посада консультанта	Підпис, дата	
		завдання видав	завдання прийняв
<i>Консультант з написання I-III розділів</i>	<i>Наталя ТОЦЬКА, доцент</i>	<i>16.09.2025 р</i>	
<i>Консультант з нормоконтролю</i>	<i>Наталя КРЕТОВА, провідний фахівець</i>		

7. Дата видачі завдання 16.09.2025 р

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

№ з/п	Назва етапів кваліфікаційної роботи магістра	Строк виконання етапів роботи	Примітка
1.	Огляд літературних джерел з теми	<i>16.09.2025-19.09.2025</i>	<i>Виконано</i>
2.	Складання і затвердження плану роботи	<i>20.09.2025-24.09.2025</i>	<i>Виконано</i>
3.	Написання I розділу	<i>25.09.2025-14.10.2025</i>	<i>Виконано</i>
4.	Написання II розділу	<i>15.10.2025-28.10.2025</i>	<i>Виконано</i>
5.	Написання III розділу	<i>29.10.2025-16.11.2025</i>	<i>Виконано</i>
6.	Формулювання висновків за темою дослідження	<i>17.11.2025-23.11.2025</i>	<i>Виконано</i>
7.	Оформлення роботи	<i>24.11.2025-26.11.2025</i>	<i>Виконано</i>
8.	Надання роботи керівнику для перевірки та написання подання	<i>27.11.2025-07.12.2025</i>	<i>Виконано</i>
9.	Подання роботи для перевірки у КСПНП	<i>08.12.2025</i>	<i>Виконано</i>
10.	Захист роботи в ЕК		

Здобувач _____ Тетяна ЛЯШЕНКО
(підпис) (ім'я та прізвище)

Керівник роботи _____ Наталя ТОЦЬКА
(підпис) (ім'я та прізвище)

АНОТАЦІЯ

Ляшенко Т. В. Удосконалення державного регулювання податкової безпеки України – Рукопис. Кваліфікаційна робота магістра за спеціальністю 281 «Публічне управління та адміністрування». Херсонський національний технічний університет. Хмельницький, 2025.

У дослідженні здійснено комплексне наукове осмислення проблем державного регулювання податкової безпеки України як ключової складової економічної та фінансової безпеки в умовах воєнних, структурних і євроінтеграційних викликів. Обґрунтовано, що податкова безпека має багатовимірний характер і визначає спроможність держави стабільно виконувати оборонні, соціальні та відновлювальні функції. Виявлено фрагментарність національних підходів до її інституціоналізації, відсутність чіткої дефініції, узгоджених критеріїв оцінювання ризиків і системної координації між суб'єктами публічного управління.

Проаналізовано сучасний стан податкової безпеки та системні ризики, зокрема тінізацію економіки, ухилення від оподаткування, офшоризацію, розмивання податкової бази, контрабанду та нестабільність податкового регулювання. Доведено, що воєнний стан істотно підсилює інтенсивність і фіскальні наслідки наявних загроз. Оцінено ефективність чинних механізмів державного регулювання крізь призму якості законодавства, інституційної спроможності податкового адміністрування та рівня добровільної податкової дисципліни.

Обґрунтовано напрями модернізації державного регулювання податкової безпеки на основі європейських підходів, ризик-орієнтованого управління, цифровізації та розвитку податкового комплаєнсу. Зроблено висновок, що забезпечення податкової безпеки потребує переходу до зрілої, системної моделі регулювання, спрямованої на стабілізацію доходної бази бюджету, зменшення системних ризиків, підвищення довіри платників і формування стійкої та суспільно легітимної податкової системи в умовах війни та повоєнного відновлення.

Ключові слова:

податкова безпека, державне регулювання, економічна безпека, фінансова безпека, податкова політика, податкові ризики, воєнний стан, тіньова економіка, ухилення від оподаткування, податкове адміністрування, ризик-орієнтований підхід, податковий комплаєнс, цифровізація, податкові пільги, податкові витрати, міжвідомча координація, фіскальна стійкість, довіра платників, європейська інтеграція.

ANNOTATION

Lyashenko T. V. Improving state regulation of tax security in Ukraine – Manuscript. Master’s qualification work in specialty 281 “Public management and administration”. Kherson National Technical University. Khmelnytskyi, 2025.

The study provides a comprehensive scientific understanding of the problems of state regulation of tax security in Ukraine as a key component of economic and financial security in the context of military, structural and European integration challenges. It is substantiated that tax security is multidimensional and determines the ability of the state to stably perform defense, social and recovery functions. The fragmentation of national approaches to its institutionalization, the lack of a clear definition, agreed criteria for risk assessment and systemic coordination between public administration entities are revealed.

The current state of tax security and systemic risks are analyzed, in particular, shadow economy, tax evasion, offshoring, erosion of the tax base, smuggling, and instability of tax regulation. It is proven that martial law significantly increases the intensity and fiscal consequences of existing threats. The effectiveness of current state regulation mechanisms is assessed through the prism of the quality of legislation, institutional capacity of tax administration, and the level of voluntary tax discipline.

The directions of modernization of state regulation of tax security based on European approaches, risk-oriented management, digitalization and development of tax compliance are substantiated. It is concluded that ensuring tax security requires a transition to a mature, systemic model of regulation aimed at stabilizing the budget revenue base, reducing systemic risks, increasing taxpayer confidence and forming a sustainable and socially legitimate tax system in the conditions of war and post-war recovery.

Keywords:

tax security, state regulation, economic security, financial security, tax policy, tax risks, martial law, shadow economy, tax evasion, tax administration, risk-based approach, tax compliance, digitalization, tax benefits, tax expenditures, interagency coordination, fiscal sustainability, taxpayer trust, European integration.

ЗМІСТ

ВСТУП	7
РОЗДІЛ 1. ІНСТИТУЦІЙНІ ОСНОВИ ДЕРЖАВНОГО РЕГУЛЮВАННЯ ПОДАТКОВОЇ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ.....	10
1.1. Податкова безпека як об’єкт державного регулювання в системі публічного управління.....	10
1.2. Інституційне забезпечення податкової безпеки та роль органів публічної влади у її формуванні.....	23
Висновки до розділу 1	31
РОЗДІЛ 2. ОЦІНКА СУЧАСНОГО СТАНУ ТА ЗАГРОЗ ПОДАТКОВІЙ БЕЗПЕЦІ В УКРАЇНІ.....	33
2.1. Системні ризики і загрози податковій безпеці в умовах воєнних викликів	33
2.2. Ефективність чинних механізмів державного регулювання податкової безпеки.....	43
Висновки до розділу 2	54
РОЗДІЛ 3. НАПРЯМИ ВДОСКОНАЛЕННЯ ДЕРЖАВНОГО РЕГУЛЮВАННЯ ПОДАТКОВОЇ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ	56
3.1. Модернізація інструментів державного регулювання податкової безпеки з урахуванням європейських підходів	56
3.2. Розвиток податкового комплаєнсу та управлінських механізмів взаємодії держави і платників податків.....	67
Висновки до розділу 3	74
ВИСНОВКИ.....	76
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	79

ВСТУП

Актуальність дослідження. Податкова безпека України, будучи складовою економічної та фінансової безпеки держави, набуває визначального значення в сучасних умовах посилення внутрішніх і зовнішніх ризиків, зумовлених структурними трансформаціями економіки, наслідками повномасштабної збройної агресії, зростанням потреб оборони та відновлення, а також необхідністю гармонізації державної політики з європейськими підходами до належного врядування і фінансової стійкості. Отже, податкова дисципліна, стабільність надходжень та здатність держави протидіяти загрозам у сфері оподаткування мають не лише фінансове, а й безпекове та управлінське значення, оскільки без стійкого податкового ресурсу неможливе належне виконання державою конституційних функцій, у тому числі в частині обороноздатності, соціального захисту та відбудови. Водночас у національній практиці поняття податкової безпеки залишається дискусійним і недостатньо інституціоналізованим у нормативно-управлінському вимірі, що проявляється у фрагментарності підходів, відсутності узгоджених критеріїв оцінювання ризиків, розпорошеності відповідальності між суб'єктами публічного управління та нестачі дієвих регуляторних інструментів, здатних забезпечити одночасно фінансову результативність, справедливість і довіру платників. За таких обставин актуалізується потреба не стільки у констатації правових прогалин, скільки у виробленні комплексного бачення вдосконалення державного регулювання податкової безпеки як цілеспрямованого впливу держави на процеси адміністрування, комплаєнсу, запобігання ухиленню та нейтралізації ризиків, що підривають дохідну спроможність бюджетної системи.

Теоретико-прикладні засади дослідження податкової політики та фінансово-правових механізмів забезпечення стабільності публічних фінансів висвітлено у працях В.Андрущенка, О.Бригінець, М.Кучерявенка, А.Крисоватого, Р.Гаврилюка, С.Ніщимної, В.Рядінської, О.Музики-

Стефанчук та інших. Питання фіскальної термінології, принципів податкового законодавства й удосконалення нормотворчості розглядалися, зокрема, у дослідженнях Ю.Аністратенка, НГуберської, а також у працях зарубіжних авторів, присвячених фіскальному менеджменту та податковим реформам, серед яких Д.Любик і У.Хасси. Теоретичні уявлення про засади оподаткування, які впливають на обґрунтування регуляторних моделей, спираються і на класичні напрацювання А.Сміта, а також на сучасні підходи, представлені у працях Р.Гордона та інших дослідників. Окремі аспекти загроз податковій безпеці, зокрема ухилення від сплати податків, правова невизначеність, корупційні ризики та дискреція у публічному управлінні, аналізувалися у працях М.Карліна, В.Синчака, З.Луцишиної, І.Маркіної, М.Кармаліти та інших вчених.

Разом із тим у межах науки публічного управління питання податкової безпеки потребує додаткового розкриття саме як предмета державного регулювання, де вирішальними є інституційна архітектура, управлінські процедури, інструменти комплаєнсу, аналітика ризиків і міжвідомча координація, тобто те, що безпосередньо визначає результативність державного впливу.

Мета дослідження полягає в теоретичному обґрунтуванні та розробленні науково-практичних пропозицій щодо удосконалення державного регулювання податкової безпеки України на основі аналізу її інституційних засад, поточного стану загроз і ефективності регуляторних механізмів.

Для досягнення мети поставлено **завдання**, що узгоджуються зі структурою дослідження та логікою викладу:

- розкрити зміст податкової безпеки як об'єкта державного регулювання у системі публічного управління та визначити її місце у забезпеченні економічної і фінансової безпеки держави;
- охарактеризувати інституційні засади забезпечення податкової безпеки;
- здійснити оцінювання системних ризиків і загроз податковій безпеці;

- проаналізувати дієвість чинних механізмів державного регулювання податкової безпеки,
- обґрунтувати напрямів модернізації інструментів державного регулювання податкової безпеки з урахуванням європейських підходів.

Об'єктом дослідження є суспільні відносини, що виникають у процесі державного регулювання сфери оподаткування та забезпечення податкової безпеки.

Предметом дослідження є механізми, інструменти та інституційні процедури удосконалення державного регулювання податкової безпеки України, включно з підходами до управління ризиками, забезпечення комплаєнсу та протидії загрозам у сфері оподаткування.

Методи дослідження. Методологічну основу становить сукупність загальнонаукових і спеціальних методів, застосування яких забезпечує обґрунтованість висновків та їхню придатність для практики публічного управління. Діалектичний метод використано для розкриття розвитку податкової безпеки як управлінського явища у взаємозв'язку із трансформацією державної податкової політики та зміною загрозового середовища; системний підхід застосовано для аналізу податкової безпеки як елемента ширшої архітектури національної, економічної та фінансової безпеки, а також для визначення взаємодії суб'єктів регулювання та інструментів впливу; інституційний метод дозволив дослідити розподіл повноважень, організаційні моделі координації та управлінські процедури, що визначають результативність регулювання; метод аналізу і синтезу використано для узагальнення наукових підходів та формування авторського бачення напрямів удосконалення регуляторної політики.

Структура дослідження. Дослідження складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел та додатків.